

**Аналіз діяльності промислових підприємств
по виробництву парфумерно - косметичної продукції в Україні.**

Лебединець В.О., Казакова І.С., Казакова В.С.

Кафедра косметології і ароматології

Кафедра управління, економіки та забезпечення якості у фармації

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

kazakova10@i.ua

Парфумерно-косметична галузь є однією із найбільш динамічних та економічно успішних галузей народного господарства. Згідно зі звітом Orbis Research, до 2023 року світовий ринок косметичної продукції досягне 806 мільярдів доларів. Прогнозується, що він буде зростати в середньому на 6,3% завдяки збільшенню споживчого попиту на нові багатофункціональні та преміальні продукти. Також на еволюцію сучасного стану світового ринку косметичної продукції впливають наступні чинники:

- збільшення інтересу людей до зовнішності з метою самовираження;
- розширення можливостей соціальних мереж, покупок он лайн;
- прискорення урбанізації в світі;
- збільшення числа літніх людей у світі.

Український косметичний ринок відповідає тенденціям розвитку світового ринку – на протязі останніх років збільшуються як динаміка основних показників діяльності підприємств галузі, так і споживчий попит на косметичну продукцію, переважно класу «мас-маркет». Косметичні засоби, які реалізуються в умовах аптеки, стабільно забезпечують високі прирости реалізації на протязі останніх років. Також зростає інтерес як фахівців, так і споживачів до так званої «дерматокосметики» - лікарських косметичних засобів, які рекомендовані до застосування з метою терапевтичного впливу на патології шкіри, надаючи при цьому і заданий косметичний ефект. Сучасні виклики епідеміологічної ситуації також призводять до зростання обсягів споживання засобів гігієнічного догляду за шкірою, антисептичних та піно-миючих косметичних засобів. Зазначені тенденції розвитку галузі обумовлюють перспективність дослідження вітчизняної косметичної індустрії, зокрема, діяльності підприємств промислового сектору, які характеризуються інвестиційною привабливістю та високим економічним потенціалом.

Матеріали і методи. В якості інформаційних матеріалів використовували діючу національну і зарубіжну законодавчу базу, наукові публікації, електронні бази інформації Державної служби статистики України, результати власних досліджень. Використано методи

маркетингового аналізу, аналітичний, порівняльний, контент-аналізу і узагальнення інформації.

Результати та їх обговорення. Були проаналізовані результати діяльності підприємств, які працюють в косметичній галузі України, відповідно до видів їх економічної діяльності - виробництво парфумерної та косметичної продукції, роздрібна, оптова торгівля парфумерними та косметичними товарами, косметологічні послуги (перукарні та салони краси). Досліджували низку параметрів діяльності суб'єктів господарювання за вищезазначеними напрямками, а саме: їх кількість, чисельність працюючих, обсяги виробництва, співвідношення прибуткових та збиткових підприємств. Аналізували підприємства відповідно до їх категорії – великі, середні, малі та мікропідприємства. Досліджували зазначені чинники у динаміці за період 2010 – 2018рр.

Аналіз змін чисельності суб'єктів господарювання, зайнятих у секторі виробництва парфумерних та косметичних засобів, засвідчив їх збільшенні впродовж 2010 – 2018 років. Динаміка чисельності підприємств має позитивні тенденції у всіх сферах галузі, виключаючи сектор роздрібної торгівлі, який демонструє незначне зменшення. Максимальне зростання загального числа по роках характерно для підприємств з виробництва парфумерних та косметичних засобів. (рис.1).

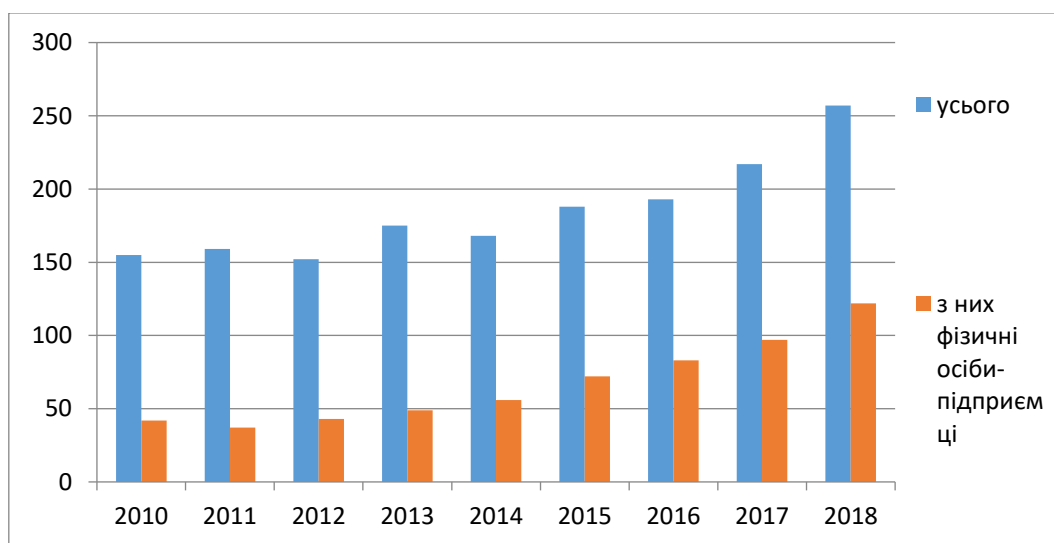

Рис.1. Кількість суб'єктів господарювання у сфері виробництва парфумерних та косметичних засобів.

Також було проаналізовано динаміку чисельності працюючих в українській парфюмерно-косметичної галузі за період 2010 - 2018 рр. Аналіз даного показника засвідчив, що чисельність працюючих зростає по роках, причому найбільш активний ріст характерний для суб'єктів малого підприємництва, незалежно від сектору галузі. Оцінюючи динаміку в цілому, слід зазначити активне зростання кількості працівників, зайнятих в сфері надання косметичних послуг, переважно категорії мікропідприємств. У сфері промислового

виробництва чисельність працюючих, після певного спаду у 2015 р., також демонструє інтенсивний ріст за роками (рис.2).

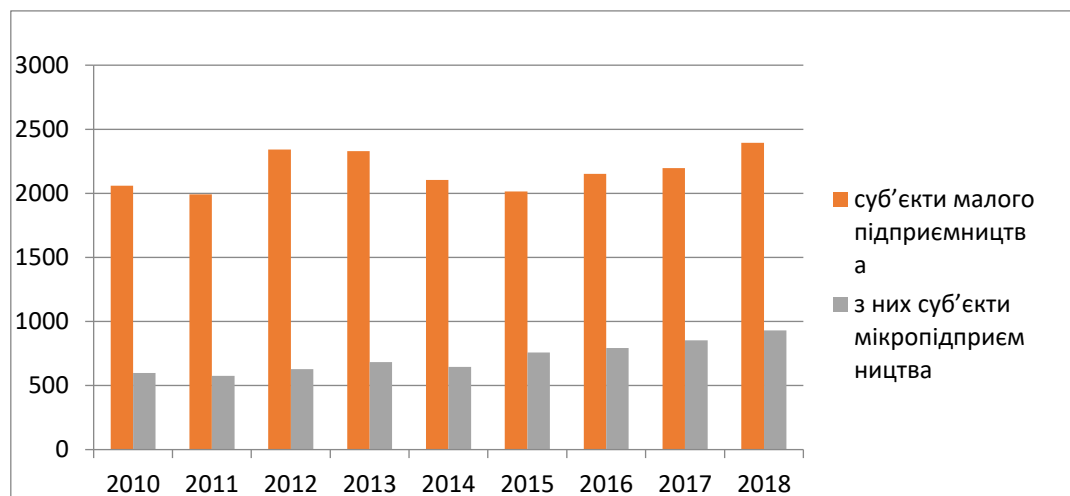

Рис.2. Кількість працівників у суб'єктів господарювання сфери виробництва парфумерних та косметичних засобів.

Сектор оптової та роздрібної торгівлі демонструє збільшення чисельності робітників для підприємств малого підприємництва. Зазначені результати свідчать про позитивні тенденції подальшого розвитку галузі та її перспективи як активного напрямку вітчизняної економіки.

Оцінюючи діяльність промислових підприємств, які працюють у сфері виробництва парфюмерно-косметичної продукції, слід зазначити системне зростання обсягів виробництва, яке після спаду в 2016 році, знову має тенденцію до збільшення. Аналіз результатів динаміки обсягів виробленої продукції / послуг підприємствами галузі за видами їх економічної діяльності свідчить про позитивні тенденції зростання обсягів виробництва всіх категорій парфюмерно-косметичних товарів. Стосовно сектору промислового виробництва, після незначного зниження в 2016 р., простежується аналогічна тенденція росту (рис. 3).

Серед усіх підприємств галузі, найбільш активними є малі підприємства, обсяги виробництва яких, після падіння в 2017 р, вирости практично вдвічі в 2018 р. Найвищі обсяги зростання виробництва забезпечують підприємства середньої категорії, які тільки в 2016р. показали зниження результатів; малі та мікропідприємства за вказаний період також демонструють позитивну динаміку обсягів виробництва парфюмерно-косметичної продукції.

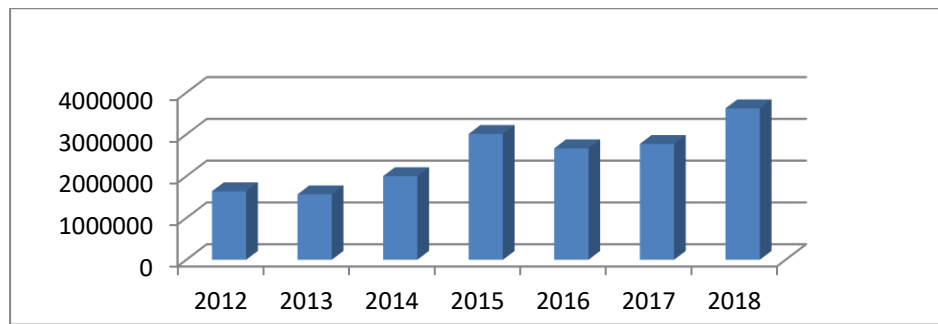

Рис.3. Динаміка обсягів виробництва парфумерних та косметичних засобів за період 2012-2018 рр.

Наступним етапом роботи було вивчення динаміки показників економічної ефективності промислових підприємств галузі. Результати співвідношення прибуткових підприємств, які виробляють мило, миючі засоби, парфумерні та косметичні засоби, від їх загального числа, за період 2010-2018 років, представлено на рис. 4. Як свідчать отримані дані, починаючи із 2010 року, чисельність прибуткових підприємств зростала, максимальне значення було зафіксоване у 2015р. У 2016 р. кількість прибуткових промислових підприємств у галузі зменшилася, а у 2018 р. знову намітилися тенденції до зростання.

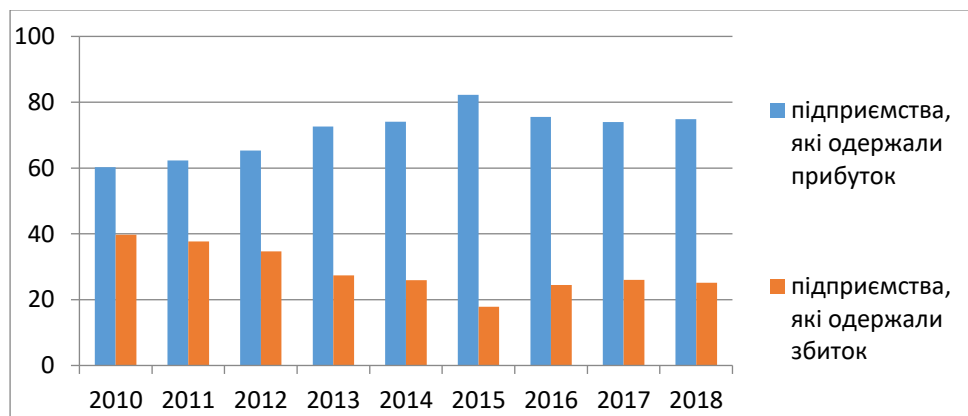

Рис.4. Процентне співвідношення прибуткових / збиткових підприємств, які виробляють парфумерні та косметичні засоби, від їх загального числа, за період 2010-2018 років.

Оцінюючи економічну діяльність підприємств галузі, слід відзначити позитивні тенденції їх роботи на протязі досліджуваного періоду. Необхідно відмітити, що сектор своїм певним ростом числа прибуткових підприємств зобов'язаний підприємствам середньої категорії, які демонструють позитивні тенденції збільшення економічно успішних підприємств. Навпаки, малі та мікропідприємства, починаючи із 2016 р. зменшують свої прибутковості.

Висновки. Досліджено основні показники діяльності промислових підприємств парфумерно-косметичної галузі України за категоріями на протязі 2010 -2018 рр., а саме:

- чисельність підприємств;
- чисельність працюючих;
- обсяги виробництва;
- співвідношення прибуткових/збиткових підприємств.

Встановлена позитивна динаміка досліджуваних параметрів діяльності підприємств промислового сектору вітчизняної парфумерно-косметичної галузі, що свідчить про потенціал даного напрямку косметичної індустрії і його перспективи для активного інноваційного розвитку. Перспективами для подальшого розвинення промислового сектору є впровадження у виробництво вимог належної виробничої практики (Good Manufacturing Practice - GMP), які визначені ДСТУ EN ISO 22716:2015 (EN ISO 22716:2007, IDT) Косметика. Належна виробнича практика (GMP). Настанови з належно ї виробничо ї практики. Вимоги щодо обов'язковості застосування правил даного стандарту регламентовані проектом національного Технічного регламенту на косметичну продукцію Відповідність міжнародним нормативам є умовою для забезпечення якості та безпеки парфумерно-косметичної продукції та зростання інвестиційної привабливості підприємств галузі.в цілому.

Література:

1. Байцар Р. І., Кордіяка Ю. М. Актуальні проблеми та перспективи розвитку косметичної галузі. Львів, 2015. 6 с.
2. Бурд Н. Б., Георгіянц В. А., Половко Н. П., Гризодуб О. І. Лікувальна косметика в Україні: реалії та перспективи. Фармацевтичний журнал. 2016. №6. С. 41-44.
3. Безпека косметичних товарів в Україні. Медико-правові аспекти та сучасна кон'юнктура на внутрішньому ринку / О. М. Ковальова, О. М. Цигульова, О. М. Шуміло, О.О. Деєва. – Київ : ФОП «Клименко», 2016. – 447 с.
4. Kazakova Iryna, Viacheslav Lebedynets. Analysis of the state of technical regulation of turnover of cosmetic productions in Ukraine // ScienceRise. – 2020. – №2 (67). – P.19-26.
5. Казакова І.С., Лебединець В.О. Аналіз та визначення перспектив розвитку ринку лікарських косметичних засобів в Україні // Соціальна фармація в охороні здоров'я. – 2020. – Т.6, № 2. - С.44-60.
6. Казакова І.С., Лебединець В. О., Казакова В.С. Проблематика стандартизації лікарських косметичних засобів в Україні. // Вісник фармації. – 2020. – №2 (100). – С.84-94.
7. Регулювання косметичної продукції в Україні: оприлюднено доопрацьовану постанову. URL: <https://www.apteka.ua/article/530929> (дата звернення: 07.09.2020).
8. Regulation (EC) No 1223/2009. European parliament and of the council of 30 November 2009 on cosmetic products. Official Journal of the European Union. 2009. P. L 342/59- L 342/209.
9. U.S. and EU Cosmetics Regulation. URL: <https://cosmeticsinfo.org/cosmetics-regulation> (Date of access: 01.09.2020).